

TİGİN

Analytical Social Sciences Journal

Analitik Sosyal Bilimler Dergisi

1 (2) 2023

<http://dx.doi.org/10.46868/atdd.311>

Araştırma Makalesi | Research Article

Geliş tarihi | Received: 10.10.2023

Kabul tarihi | Accepted: 10.11.2023

Yayın tarihi | Published: 15.12.2023

Dilara Altaş

<https://orcid.org/0000-0002-2419-6322>

Doctor, Turkey, mengucek.danismend@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Altaş, D. (2023). Anadolu Aleviliğinin Teşekkülünde Mucur ve Çevresinin Rolü. *Tigin Analitik Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2), 1-9.

Anadolu Aleviliğinin Teşekkülünde Mucur ve Çevresinin Rolü

Öz

Mucur, XI. yy'dan itibaren Oğuz boylarının ve konargöçer Türkmen aşiretlerinin yurt edindiği ve yaylak olarak kullandığı bir yer olmuştur. Boy ve oymak adlarının Mucur ve çevresindeki köylere verilmiş olması da bunu desteklemektedir. Geyikli Baba, Aflak Baba, Sarı Saltuk, Hacı Bektaş-ı Veli ve müridlerinin bu yörede ortaya çıkmış olmaları, XIII. yüzyıldan itibaren Türklerin halk inançları üzerinde etkili olmuştur. Özellikle Hacı Bektaş-ı Veli'nin Vilayetname adlı eserinde yöre ve Ahi Evran için verdiği ayrıntılar, Anadolu Türk Aleviliğinin Ahilik ile ilgili bağlantısını da göstermektedir. Bu önemli şahsiyetlerle ilgili inançlar, "kam" kavramının devamı niteliğinde olmuş ve Gök Tanrı inancının İslami motiflerle süslenerek bugünkü Anadolu Aleviliğinin oluşmasında büyük rol oynamıştır. Mucur ve çevresi; Babai hareketinin örgütlü olarak ortaya çıkmasıyla, Malya Ovası'nda Anadolu Selçuklu birlikleri ve Babailer arasında yapılan savaşa sahne olmuştur. Bundan sonra bu bölgede Türk boy ve oymaklarının akışı devam etmiştir. Bu durum Mucur ve civarı başta olmak üzere, bütün Anadolu'da Aleviliğin inanç sisteminin ana hatlarıyla belirlenmesini sağlamıştır. Keramet sahibi olduğuna inanılan Horasan erenleri etrafında oluşan halk inançları Alevi-Bektaşî inançlarını büyük ölçüde etkilemiştir. Mucur ve çevresinde Hacı Bektaş-ı Veli'nin eşi Kadıncık Ana ile zaviyelerdeki hanımların etkin rol oynamaları da Türk töresi etrafında şekillenen Anadolu Aleviliğinde kadına verilen değeri göstermektedir. Mucur'un bu noktada bir ekol olduğunu rahatlıkla söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Mucur, Türkmen, Alevilik, Anadolu

The Role of Mucur and its Surroundings in the Formation of Anatolian Alevism

Abstract

Since the 11th century, Mucur has been a place where Oghuz tribes and nomadic Turkmen tribes have settled and used as a plateau. The fact that the names of tribes and clans were given to the villages in and around Mucur supports this. The fact that Geyikli Baba, Aflak Baba, Sarı Saltuk, Hacı Bektaş-ı Veli and his disciples emerged in this region has been effective on the folk beliefs of Turks since the 13th century. Especially the details given by Hacı Bektaş-ı Veli in his work *Vilayetname* for the region and *Ahi Evran* also show the connection of Anatolian Turkish Alevism with Ahilik. The beliefs related to these important figures were the continuation of the concept of "kam" and played a major role in the formation of today's Anatolian Alevism by embellishing the belief in Sky God with Islamic motifs. Mucur and its surroundings were the scene of the battle between the Anatolian Seljuk troops and the Babais on the Malya Plain when the Babai movement emerged in an organised manner. After that, the flow of Turkish tribes and tribes continued in this region. This situation led to the outline of the belief system of Alevism in the whole of Anatolia, especially in Mucur and its neighbourhood. The folk beliefs formed around the Khorasan eren, who were believed to be the possessors of miracles, greatly influenced Alevi-Bektashi beliefs. The fact that Kadıncık Ana, the wife of Hacı Bektaş-ı Veli, and the ladies in the lodges play an active role in Mucur and its surroundings shows the value given to women in Anatolian Alevism, which is shaped around Turkish tradition. It is possible to easily say that Mucur is a school at this point.

Keywords: Mucur, Turkmen, Alevism, Anatolia

Giriş

Alevilik; genel bir terim olarak "Hz. Ali taraftarları" yahut "Hz. Ali'nin soyundan gelenler" anlamında kullanılan "Aleviyyun" sözcüğünden türemiştir. Hz. Ali'ye intisâb eden ve onu destekleyen zümreler için kullanıla gelmiştir. Özellikle Emevi ve Abbasi dönemlerinde Ehli Beyt soyundan gelenlere haksızlık yapıldığını düşünen Şiiler kendilerini "Alevi" olarak nitelendirmişlerdir. Bu dönemde "Alevi" kavramı Hz. Ali'nin soyundan gelenlerden ziyade Hz. Ali'ye bağlı olan grupları ifade etmek için kullanılmıştır. Tıpkı Hz. Ömer taraftarlarına Ömeriyye, Hz. Osman taraftarlarına Osmaniyye denmesi gibidir. Öte yandan Hz. Ali'nin soyundan geldiğini belirtmek isteyen bazı zümreler de Alevi nisbesini kullanmışlardır. Mısır'daki Fatimiler, İran'ın kuzeyindeki Zeydiler, Fas'taki İdrisiler gibi soylarını Hz. Ali'ye dayandırmaya çalışmışlarsa da bunun doğru olmadığı bilinmektedir. Bundan hareketle Alevi kavramının Hz. Ali taraftarlarını kapsadığını söylemek mümkündür (Ocak, 1989, s. 367).

Türklerin algıladığı şekliyle Alevilik, X. yüzyıldan itibaren İslam'ı benimsemiş olan konargöçer Türkmen oymaklarının kadim Türk inancı Tengricilik ve Türk töresiyle

harmanlanmış hali olan “Kızılbaşlık” kavramı ile aynıdır. “Kızılbaş” sözünün bugün Alevi Türkler için kullanılması, Türklerde kızıl börk geleneğinin İslam’dan sonra Şii Türkler tarafından devam ettirilmesi ve Sünni Türklerin yavaş yavaş bu geleneği bırakmasıyla birlikte ayırt edici bir mahiyet kazanması nedeniyledir. Şii Türklerden önce de Altay Türkü şamanların kullandığı kızıl tüylü başlık, Bektaşî babalarının taktığı külah ile benzerdir. Bu nedenle kızılbaşlığın bir kavram olarak ne zaman çıktığına ilişkin net bir veri yoktur. Yine de Safevi Devleti’nin kurulmasıyla birlikte Azerbaycan ve Doğu Anadolu’da Safevi taraftarı olan Türkmen oymaklarına bu adın verildiğini biliyoruz (Üzüm, 2002, s. 546).

Türk Aleviliğinin bugünkü anlamda neşet etmesinde XIII. yüzyılda ortaya çıkan Kalenderilik ve Vefailik büyük pay sahibidir. IX. Yüzyılda Horasan ve Maverâünnehir’de ortaya çıkan Melâmetilik ile yakından ilişkilidir. Ancak Melâmetilik İslam’da var olan bütün ibadetlerin tam olarak yerine getirilmesine dayalı iken; Kalenderilik Heterodoks İslam anlayışına yatkındır (Azamat, 2001, s. 253). Bâtını bir İslam anlayışı ile kadim geleneklerini devam ettiren Türkmen oymakları “kam” yerine koydukları Türkmen babalarının etrafında birleşmişler, özellikle Kırşehir, Mucur ve bugünkü Hacıbektaş ilçesinde yoğunlaşmışlardır.

Ahi Evran ile aynı dönemde başlayan Babai Hareketi, Kırşehir ve çevresindeki Türkmenler arasında geniş taraftar bulmuş ve Anadolu Aleviliğinin kitlesel bir hareket olmasına vesile olmuştur. Çoğunlukla şifahi olan kaynakların bu dönemle birlikte menâkıbnâmeler ve velâyetnâmeler ile desteklendiğini görüyoruz (Ocak, 2011, s. 79).

1. Mucur ve Çevresinde Babâî Hareketi ve Türkmen Dervişler

Kırşehir ve Mucur’un çevresinde Türkmen oymaklarının yoğun bir şekilde yerleşmeleri bu bölgenin Anadolu Selçuklu Devleti’nin kültürel açıdan beslenmesini sağlarken; İlhanlı tesirinde olan devlet için de tehdit oluşturmuştur. Türkmenlerin Moğol egemenliğine karşı ayaklanma eğiliminin fikrî kanadını oluşturan Babâî Hareketi’nin öncüsü olan Baba İlyas Horasani hakkında en önemli bilgiler Elvan Çelebi’nin Nâme-i Kudsî ve Menâkıbü’l-Kudsiyye adlı eserinde yer almaktadır. Elvan Çelebi, desteklediği Baba İlyas’tan “Sultan” yahut “Boz Atlı” olarak bahsetmiştir Menâkıbnâmede Baba İlyas, doğaüstü güçleri olan bir şahıs olarak tasvir edilmiştir (Elvan Çelebi, 2017, s. 285).

Babâî Hareketi’nin Amasya, Maraş, Adıyaman, Kırşehir ve Mucur’da büyük bir kitleye ulaşmasıyla birlikte müritleri tarafından “Baba Resulullah” olarak da adlandırılmış olan Baba İlyas, 1240 yılında II. Gıyaseddin Keyhüsrev’e karşı ayaklanmıştır. Selçuklu hâkimiyeti yerine kendi müritlerinden müteşekkil bir grupla birlikte II. Gıyaseddin Keyhüsrev’e karşı cihad ilan etmiştir. Günümüzde Gaziantep’in Nurdağı ilçesinin sınırları içinde bulunan Kefersud’dan (Keferdiz) gelen halifesi ve yine bir Türkmen dervişi olan Baba İshak bu büyük ayaklanmaya

öncülük etmiştir. Baba İshak, halk arasında itibar gören, şifacı olduğuna inanılan bir insan olduğu için Türkmenlerden büyük destek görmüş, özellikle Amasya'daki Türkmenler tarafından "bahşı" telakki edilmiştir. Özellikle Baba İlyas'ın Amasya'da uğradığı yenilgi üzerine Tanrı ile konuşup niçin yenildiğini soracağını söylemesi, tıpkı kamlar gibi Tanrı ile iletişime geçme inancı olduğunu göstermektedir. İsmâîlîlikten de beslendiği düşünülen Baba İlyas'ın tam olarak oturmuş, belirgin bir İslam anlayışı olmamıştır. O, Şiilik etkisinde eski Türk inancından izler taşıyan bir kam gibidir (Ocak, 2011, s. 106; Turan, 1971, s. 424). Takipçileri arasında Baba İlyas ve Baba İshak'ın Tanrı tarafından seçilmiş kişiler olduğuna yönelik bu inanç, Türkmenlerin Tengricilikten gelen inançlarını koruduklarını göstermektedir. Baba İlyas'ın İslam ile çelişen peygamberlik iddiasının Türkmenler tarafından destek görmesi, yüzeysel bir İslam anlayışı olduğunu, İslam'ın Türkmenler arasında tam anlamıyla yayılmadığını göstermiştir.

Babâi Hareketi'nin Anadolu'nun pek çok yerinde güç kazanmasının ardından Baba İlyas Amasya'da öldürülmüştür. Bu konuya ilişkin Ebu'l Ferec'in verdiği bilgi ile İbni Bibi'nin verdiği bilgi arasında çelişki bulunmaktadır. Ebu'l Ferec, Baba İlyas'ın Selçuklu askerleri tarafından tuzak kurulup, boğularak öldürüldüğünü kaydetmiştir (Ebu'l Ferec, 1950, s. 540); Ancak İbni Bibi, Amasya Kalesi'nde idam edildiğini ve cesedinin kalenin surlarına asıldığını belirtmiştir (İbn Bibi, 1996, s. 51). Bu olayın ardından Baba İshak ve beraberindeki Babâiler Konya'ya yönelmişler, II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in elçisinin Kayseri'yi Babâiler'e bırakma teklifini geri çevirmişlerdir. Bu olayın ardından Anadolu Selçuklu ordusu ile Babâiler arasında Mucur'a oldukça yakın olan Malya Ovası'nda büyük bir savaş çıkmış ve Emir Necmeddin komutasındaki Selçuklu ordusu, 4000 kadar Türkmen'i kılıçtan geçirmiştir. Babâiler kadın, erkek, çocuk demeden topyekûn bir savaşa katılarak bu isyanla başarılı olacaklarını düşünmüşlerdir. Selçuklu ordusunda yer alan Frank birliklerinin çelik zırhlarla donatılmış olmaları Selçuklu zaferi açısından oldukça önemlidir. Türkmenler ağırlıklı olarak ok kullanmışlardır (Ocak, 2011, s. 137). Bu konuya ilişkin, Baba İlyas'ın torunu Elvan Çelebi, Selçuklu ordusunda Gürcü ve Kürt birliklerinin bulunduğunu kaydetmiştir (Elvan Çelebi, 2017, s. 171-172).

Kırşehir'de meydana gelen Malya Savaşı'nın ardından Babâiler bozguna uğramışlarsa da Heterodoks İslam'ı benimsemiş olan Türkmenlerin Kırşehir ve Mucur'da faaliyetlerine devam etmeleri, Hacı Bektaş-ı Veli'nin özellikle bu bölgede etkin olması Anadolu Aleviliği'nin gelişim süreci için çok önemlidir. Malya Ovası'nda Selçukluların Türkmenlere karşı yapılan savaşı kazanmaları devlet için büyük önem arz etmekle birlikte Babâi Hareketi Türkmenlerin

cesaret toplamasına neden olmuştur. Ancak Selçuklu otoritesinin sarsılabileceğini göstermesi bakımından da olumsuz bir sonuçtur. Baba İlyas'ın Türkmenlere konargöçer yapılarına uygun şekilde eşit mülkiyet vaadi vermesi de bu ayaklanmanın yayılmasında etkili olmuştur (Ocak 2011, s.139). Kırşehir ve özellikle Mucur, Aşık Paşa'nın da hocası olan Şeyh Süleyman Türkmâni, Geyikli Baba, Aflak Baba, Tapduk Emre, Ahi Evran, Şeyh Edebalı gibi Türkmen erenlerin ortaya çıktığı bir kaynaktır (Tarım, 1948, s. 27, 34). Bu bölgede kurulan Ahi ve Bektaşî zaviyeleri sadece meslek öğretmek için değil, savaşçı dervişlerin yetişmeleri için de oldukça önemlidir. Zaviyeler başlangıçta ribat görevi de görmüştür. Batıya yapılan akınlar için geçitlerde durak görevi görmüş ve askerlerin ihtiyaçlarını temin etmede önemli rol oynamıştır (Gündüz, 2009, s. 48).

2. Mucur ve Çevresinde Bektaşilik ve Alevilik Algısı

Mucur ve çevresi İslam dinini yorumlama açısından birbirinden farklı düşüncelere sahip olan ancak Türk töresinden beslenen ve Osmanlı'nın kurulma aşamasında Abdalân-ı Rum olarak adlandırılan Türkmen erenlerin varlık göstermesiyle birlikte halk inançlarını da şekillendiren bir bölge olmuştur. Özellikle Hacı Bektaş-ı Veli'den ayrıntılı şekilde söz edilen Vilâyetnâme adlı eserde yörede Hacı Bektaş-ı Veli'nin halifeleri olarak nam salmış şahısların gösterdiklerine inanılan kerametler anlatılmıştır. Bunlardan en önemlileri Ahi Evran, Kadıncık Ana, Şeyh Süleyman Türkmâni, Güvenç Abdal'dır. Genel olarak Ahilikte de mevcut olan dürüstlük, iffetli olmak, birlikte yola çıkılan insana ihanet etmemek gibi erdemlerin yanı sıra kadınların sözlerine itibar edilmesi ve kadın-erkek eşitliğinin toplumsal alanda egemen olması gibi hususlar Anadolu Türk Aleviliği için çok önemlidir (Gölpınarlı, 1995, s. 52, 78) .

Babâi Hareketi'nden söz ederken değindiğimiz gibi Alevilik algısı baskın biçimde Tengricilik ile bağlantılıdır. Mucur'dan çıkmış olan Geyikli Baba'nın Kalenderilik, Vefailik, Bektaşilik ve Alevilik arasındaki bağlantıyı anlamak ve izah etmek için en önemli şahıslardan biri olduğunu görüyoruz. Rum Abdallarından olan Geyikli Baba esasen “abdal” kavramının kendinden geçmiş Türkmen dervişleri için kullanılması hususunda adeta bir simge olmuştur. Çünkü dağlarda geyiklerle dolaşan ve yanında geyik postu taşıyan meczup bir derviş olduğu, menâkıbnâmelerde anlatılmıştır (Ocak, 1989, s. 206). Ayrıca Aşıkpaşazade Tarihi'nde Geyikli Baba'nın adı Tapduk Emre, Ahi Evran ve Aşık Paşa ile birlikte zikredilmiştir. Osman Gazi'nin çağdaşı olması hasebiyle Osmanoğlu Beyliği'nin kuruluş aşamasında Türkmen Alevi dervişlerinin önemini ortaya koyması bakımından önemlidir (Aşıkpaşazade, 2014, s. 485). Kırşehir ve çevresi pek çok Alevi-Bektaşî dervişinin uğrak yeri olmuştur. Şeyh İbrahim adlı bir çobanın Kırşehir'den Kayseri'ye giderken yolda rastladığı Hacı Bektaş-ı Veli'den taç alması ve giymesi Dede Garkın'a tâbi olanlar tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Dede Garkın oğulları

geyik derisinden yapılmış borkün Dede Garkınlılara özgü olduğunu savunmuşlardır. (Dedekargınoğlu, 2018, s. 129-130). Doğu ve Güneydoğu'daki Türkmen oymaklarından olan şeyh ve dervişlerin uğrak yeri bu bölge olmuştur. Muhlis Paşa'nın halifelerinden biri olup Eymür boyuna mensup Türkmen Alevi Şeyh Affan, 1256 yılında Moğollardan kaçıp uzun bir süre saklanmıştır. Aslen Mardin Turaçlı'dan olsa da bir dönem Kırşehir dolaylarına gelip yaşamıştır (Aksüt, 2006, s. 90). Anadolu Aleviliğinin en önemli simge isimlerinden biri olan Abdal Musa da bir dönem Kırşehir'de Hacı Bektaş-ı Veli'nin hizmetinde bulunmuş ve postnişini olmuştur. Abdal Musa ve Geyikli Baba'nın menkıbelerde ateşe dahi hükmedebilen kişiler olarak tasvir edilmeleri, erenlerin Gök Tanrı inancındaki kamlar gibi Tanrı'nın isteğiyle bazı üstün özelliklerle donatılmış oldukları inancını göstermektedir (Şahin, 2001, s. 88).

Aleviliğin en önemli unsurlarından biri olan deyişler ve semahlar da Kırşehir ve Orta Anadolu'da "Abdalân-ı Rum" varlık göstermeye başladığından beri var olmuştur. Örneğin Abdal Musa Cemi Kırşehir Kaman abdallarında yapılmaya devam etmektedir. Bilhassa sonbaharda düzenlenen Abdal Musa cemlerinde abdallar adak kurbanı kesmek ve komşularıyla buluşmak için bir araya gelirler. Bugünkü cem törenlerinde var olan "oniki hizmet eri" anlayışı Kırşehir Kamanlı abdallarda da vardır. Görgü cemlerinde helalleşme, şikayet ve sorunların giderilmesi, borçluların sorunlarının halledilmesi gibi hususlar mevcuttur. Helalleştikten sonra kurban kesimi yapılır ve abdallar birlikte yemek yiyip ikrarlarını tazelemiş olurla (Ayata, 2011, s. 112).

Türkmen Alevi dervişlerinin şifahi halk edebiyatı ve semahla ilgilendiklerine dair bilgiler Elvan Çelebi'nin menâkıbnamesinde ve Otman Baba Velayetnâmesi'nde verilmiştir. O dönemde abdalların vücutlarında Zülfikar kılıcı şeklinde yanık izleri veya Ali adı dövme şeklinde bulunmuş ve bu insanlar dünya nimetlerine olan kayıtsızlıklarını mütevazı giyimleriyle göstermişlerdir. Ayrıca tef çalıp Ehli Beyt'i öven şiirler okumuşlardır (Küçük Abdal, 108a-b). Bugün de Kırşehir çevresinden olan abdalların bağlama çalmaya önem verdikleri ve Alevi-Bektaşî geleneklerini koruyup yaşattıkları görülmektedir. Her ne kadar abdalların bir kısmı Alevi-Bektaşî geleneklerinden sıyrılmışsa da bazı abdalların zakirlik yaptığı da bilinmektedir. Yörenin önemli müzisyenlerinden Hacı Taşan'ın zakir olması, Türkmen eren Balım Sultan'ı öven türküler söylemesi ve bilge, nasihat veren bir kişi olarak görülmesi Kırşehir ve çevresindeki abdallarda Aleviliğin etkilerini göstermektedir (Arıcı ve Güray, 2018, s. 25).

Sonuç

Mucur ve çevresi, Türkmen topluluklarının yurt edindikleri ve Melâmi, Kalenderi, Vefai gibi tarikatlara intisâb etmiş Türkmen dervişlerinin varlık gösterdikleri bir bölge olduğu için hem devlet otoritesine karşı hareketlere sahne olmuş, hem de Bektaşiliğin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Babâi ayaklanmasının en sert şekilde bastırıldığı bölge olmasına karşın Aleviliğin yayılmasında büyük rol oynamıştır. Bunda bölgenin hem Ahi teşkilatı için önemli olması, hem de Hacı Bektaş-ı Veli'nin bu bölgede yaşamasının önemi büyüktür. Kırşehir ve Mucur çevresinin Türkmen oymaklarının yerleşim alanı olması nedeniyle Gök Tanrı inancı ve İslam'ın harmanlanmış hali bu bölgede yaşanmıştır.

Babâi Hareketi Anadolu'da Batını cereyanların öncüsü olmuştur. Anadolu Selçuklu'nun Sünniliği egemen kılma politikasına karşı olsa da büyük bir taraftar kitlesi toplayabilmiş Baba İshak ve Baba İlyas'ın Türkmenlerin kültürel yapısında var olan halk inançlarından yararlandıklarını görüyoruz. Bu bakımdan Mucur ve çevresinde toplanmış Türkmen zümrelerinin bahşı olarak gördükleri Babai hareketinin önderlerine erenlik vasfı da yüklemeleri dikkate değerdir. Ancak özellikle Hacı Bektaş-ı Veli, Abdal Musa, Dede Kargın gibi Türkmen erenlerine daha çok değer vermişler ve bugünkü Türkmen Aleviliğinin temelini atmışlardır.

Hacı Bektaş-ı Veli, Ahi Evran, Aşık Paşa, Geyikli Baba, Şeyh Edebalı gibi Anadolu Türklüğünün milli ve manevi yapısı için önemli olan şahısların membaı olan Kırşehir ve çevresi, Türklerin kadim geleneklerinin İslami motiflerle harmanlanarak bugünkü Anadolu Aleviliğinin temellerinin atılması bakımından çok önemli bir bölgedir. XIII. ve XIV. yüzyılda Mucur ve çevresinde neşet eden tasavvufi cereyanlar Anadolu Selçuklu Devleti'nin son dönemi ve Osmanlı'nın kuruluş döneminde Türk toplum hayatında etkili olan dervişlerin inanç yapısının bazı farklılıklara rağmen temelde aynı değerlere sahip olduğunu göstermektedir. Anadolu Aleviliği Bugün de Orta Anadolu'da, özellikle Kırşehir ve çevresinde abdal adıyla bilinen Türkmen zümreleri artık Sünnileşmiş olsalar da Alevi-Bektaşî geleneklerinin önemli bir kısmını yaşatmaktadırlar.

Kaynaklar

Aksüt, H. (2006). *Mezopotamya'dan Anadolu'ya Alevi Erenlerin İlk Savaşı (1240)*. Yurt Kitap-Yayın.

Arıç, E. T., Güray, C. (2018). Ege ve Orta Anadolu'da Abdallık Geleneğinin Tarihsel ve Kültürel Özelliklerinin Müzik Gelenekleri ve Müzikal Analiz Üzerinden Değerlendirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Sahne Sanatları Dergisi 2*, 21-39.

Aşıkpaşazade (2014). *Tevârih-i Âl-i Osmân*. (Haz. Kemal Yavuz, Yekta Saraç), Gökkuşbu Yayinevi.

Ayata, S. Kırşehir Abdallarında İbadetler. *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 105-122.

Azamat, N. (2001). Melâmet. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C 29, s. 24-25). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Dedekargınoğlu, H. (2018). Mürşit Dede Garkın Kimdir. *Babai Hareketi ve Dede Garkın*. Önsöz Yayıncılık.

Elvan Çelebi (2017). *Name-i Kudsi Menâkıbü'l Kudsiyye* (Haz. Mertol Tulum). Çizgi Kitabevi.
Gölpınarlı, A. (1995). *Vilâyet-Nâme*. İnkılap Yayınevi.

Gregory Abu'l Farac. (1950). *Abu'l Farac Tarihi II*. (Çev. Ömer Rıza Doğrul). TTK Basımevi.
Gündüz, A. (2009). *Kırşehir'de Vakıflar ve Vakfiyeleri*. Kırşehir Valiliği.

İbn Bibi (1996). *El-Evamirü'l Alâiyye fi'l Umuri'l Alâiyye*. (C. II). (Çev. M. Öztürk).
Kültür Bakanlığı.

Küçük Abdal. *Vilayetnâme-i Otman Baba*. Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi nr. 495.

Ocak, A. Y. (1989). Alevî. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C. 2, s. 368-369).
Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

_____, (2011). *Babâiler İsyanı*. Dergah Yayınları.

Şahin, H. (2001), Osmanlı Devletinin Kuruluşunda Abdalân-ı Rum (1300-1400), [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. Yök Tez.

Tarım, C. H. (1948). *Tarihte Kırşehri-Gülşehri ve Babailer, Ahiler, Bektaşiler*, Yeniçağ Matbaası.

Turan, O. (1971). *Selçuklular Zamanında Türkiye*. Turan Neşriyat Yurdu.

Üzüm, İ. (2002), Kızılbaş. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C. 25, s. 546-557).
Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

<https://www.harita.gov.tr/urun/kirsehir-fiziki-il-haritasi/370>

Ek:

Babaî Hareketi için önemli olan Mucur ve çevresi haritası
(<https://www.harita.gov.tr/urun/kirsehir-fiziki-il-haritasi/370>).

